

Metodická pomůcka pro vymáhání nedoplatků obecným správcem daně

Metodická pomůcka je určena pro správce poplatku, kteří spravují místní poplatky. Upravuje postup při vymáhání nedoplatků na místních poplatcích prostřednictvím obecného správce daně.

Metodická pomůcka není právně závazná.

I. Úvodní ustanovení

Novelou zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, provedenou zákonem č. 218/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti správy daní a působnosti Celní správy České republiky, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 69/2010 Sb., o vlastnictví letiště Praha-Ruzyně, je s účinností **od 1. 7. 2025** upravena možnost požádat o vymáhání nedoplatku na místních poplatcích obecného správce daně.

Obecným správcem daně je podle § 8 odst. 2 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění účinném od 1. 7. 2025, **celní úřad**. Obecný správce daně je oprávněn vykonávat správu placení peněžitých plnění v rámci dělené správy, která jsou příjmem veřejného rozpočtu podle daňového řádu.

Veřejným rozpočtem je podle § 2 odst. 2 písm. b) daňového řádu rozpočet územního samosprávného celku (mj. rozpočet obce, statutárních měst, Hlavního města Prahy a městských částí či městských obvodů).

Místní poplatek je peněžitým plněním podle § 2 odst. 3 daňového řádu, které je příjmem rozpočtu obce podle § 7 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

II. Předání nedoplatku k vymáhání obecnému správci daně

Oprávnění předat nedoplatek na místním poplatku k vymáhání obecnému správci daně vyplývá z § 175 odst. 1 písm. b) daňového řádu, podle kterého správce daně (poplatku) *může požádat o vymáhání nedoplatku, který je příjmem veřejného rozpočtu podle § 2 odst. 2 písm. b) daňového řádu obecného správce daně.*

K předání nedoplatku na místním poplatku k vymáhání obecnému správci daně dochází podle § 162 odst. 5 daňového řádu na základě **žádosti** správce poplatku o vymáhání peněžitého plnění v rámci dělené správy (dále jen „žádost o vymáhání“).

Žádost o vymáhání musí být učiněna elektronicky

- prostřednictvím informačních systémů ve formátu a struktuře, zveřejněné na webových stránkách Celní správy ČR¹;
- na formuláři, který je umístěn na webových stránkách Celní správy ČR².

Žádost o vymáhání správce poplatku doručí místně příslušnému obecnému správci daně prostřednictvím systému datových schránek. Místní příslušnost obecného správce daně určí správce poplatku podle místa pobytu nebo sídla poplatkového subjektu.

Spolu s žádostí o vymáhání předá správce poplatku obecnému správci daně

- exekuční titul
 - o platební výměr, kterým byla vyměřena poplatková povinnost, včetně vyznačení doložky vykonatelnosti,
 - o vykonatelný výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence poplatků (nelze-li nedoplatek doložit platebním výměrem).

Jednou žádostí může správce poplatku požádat obecného správce daně o vymáhání jednoho či více nedoplatků na jednom nebo více druzích místních poplatků.

III. Kritéria pro výběr nedoplatků k předání obecnému správci daně

Obecnému správci daně lze předat nedoplatky na místním poplatku, které

- jsou vykonatelné,
- správce poplatku neúspěšně (popř. částečně neúspěšně) vymáhal,
- dosud nebyly předmětem vymáhání,
- přesahují hodnotu bagatelních nedoplatků (k problematice určení bagatelního nedoplatku odkazujeme na metodickou pomůcku Ministerstva financí „*Metodická pomůcka upravující postup při vymáhání nedoplatků nepatrné výše*“)³.

Přestože daňový řád nestanoví minimální částku nedoplatku, který lze předat k vymáhání obecnému správci daně, k předání bagatelních nedoplatků by mělo docházet výjimečně a v odůvodněných případech, s ohledem na zásadu procesní ekonomie.

K vymáhání lze předat jak nedoplatek na místním poplatku, tak i nedoplatek na příslušenství místního poplatku (tj. na zvýšení poplatku).

Správce poplatku odpovídá za to, že nedoplatek předaný obecnému správci daně k vymáhání je založen na vykonatelném exekučním titulu a nedošlo k zániku práva vybrat a vymáhat nedoplatek.

¹ <https://celnisprava.gov.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/Ukladatel%C3%A9-a-d%C4%9Blen%C3%A1-spr%C3%A1va.aspx>, v části Společné postupy, Předání údajů pro placení

² <https://forms.celnisprava.cz/login.php?goto=fill&id=250> (zpřístupnění formuláře od 3.7.2025)

³ <https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/metodicka-doporuceni/2024/metodicka-pomucka-upravujici-postup-pri-vymahani-n-57127>

IV. Kompetence ke správě placení po předání nedoplatku k vymáhání obecnému správci daně

Jestliže správce poplatku požádá o vymáhání nedoplatku obecného správce daně, dojde podle § 162a odst. 1 a 2 daňového řádu k přechodu příslušnosti k výkonu správy vymáhání tohoto nedoplatku. Současně dojde i k přechodu příslušnosti k jeho vybrání na obecného správce daně.

To mj. znamená, že na obecného správce daně přechází **správa placení** nedoplatku a správce poplatku toto své oprávnění ztrácí. Správce poplatku následně není oprávněn

- předaný nedoplatek vymáhat žádným ze způsobů vymáhání (§ 175 odst. 1 daňového řádu),
- na předaný nedoplatek přijmout dobrovolnou úhradu,
- povolit posečkání předaného nedoplatku,
- evidovat předaný nedoplatek na osobním daňovém účtu poplatkového subjektu.

Daňový řád rovněž stanoví, že správce poplatku nemůže svoji žádost o vymáhání vzít následně zpět (§ 162a odst. 2 daňového řádu). Proto by správce poplatku měl před předáním nedoplatku k vymáhání obecnému správci daně nejprve důsledně vyhodnotit, zda je předání nedoplatku vhodné, nebo zda je schopen, na základě skutečností zjištěných o poplatkovém subjektu při vyhledávací činnosti, vybrat a vymáhat nedoplatek za pomoci vlastního aparátu v souladu se zásadou hospodárnosti a proporcionality, popř. by měl nastavit interní pravidla pro předávání nedoplatků k vymáhání obecnému správci daně.

V. Vymáhání nedoplatku a exekuční náklady

Správce poplatku může požádat obecného správce daně o vymáhání pouze těch nedoplatků, které nejsou aktuálně předmětem vymáhání. Tento základní předpoklad vyplývá ze skutečnosti, že předáním nedoplatku k vymáhání obecnému správci daně ztrácí správce poplatku oprávnění ke správě placení poplatku.

To znamená, že správce poplatku může předat obecnému správci daně nedoplatky, které v minulosti bezvýsledně vymáhal, a exekuční řízení bylo již zastaveno. Pokud daňová exekuce dosud probíhá, musí být před vydáním žádosti o vymáhání nedoplatku pravomocně rozhodnuto o zastavení daňové exekuce ohledně tohoto nedoplatku (z důvodu podle § 181 odst. 2 daňového řádu).

Jestliže správce poplatku vymáhal nedoplatek daňovou exekucí, vznikly v souvislosti s vydáním exekučního příkazu náklady za nařízení daňové exekuce podle § 182 odst. 1 daňového řádu. Požádá-li správce poplatku o vymáhání nedoplatku obecného správce daně, dosud vzniklé exekuční náklady dnem podání žádosti zanikají. Jestliže byly exekuční náklady již uhrazeny (zcela nebo částečně), vznikne tímto postupem přeplatek, s nímž bude správce poplatku nakládat podle § 154 a násl. daňového řádu (například jej před podáním žádosti o vymáhání započte na částečnou úhradu tohoto nedoplatku).

VI. Evidence na osobním daňovém účtu

Vydáním žádosti o vymáhání nedoplatku zaniká oprávnění správce poplatku nedoplatek nadále evidovat na osobním daňovém účtu dlužníka. Správce poplatku musí nově vzniklý stav zaznamenat na osobním daňovém účtu dlužníka.

Jestliže následně po vydání žádosti o vymáhání nedoplatku provede dlužník dobrovolnou úhradu, bude tato jeho platba použita podle § 152 odst. 1 a 4 daňového řádu na úhradu poplatkových povinností, které správce poplatku eviduje na jeho osobním daňovém účtu, a to postupně podle těchto skupin

- nedoplatky na poplatek a splatný poplatek,
- nedoplatky na příslušenství poplatku,
- vymáhané nedoplatky na poplatek,
- vymáhané nedoplatky na příslušenství poplatku,

přičemž současně platí, že v každé skupině je platba použita k úhradě od nejstaršího nedoplatku (tj. v dané skupině se „seřadí“ nedoplatky od nejstaršího data splatnosti).

Nezaplacený poplatek (nedoplatek), předaný k vymáhání obecnému správci daně, správce poplatku již na osobním daňovém účtu poplatkového subjektu neeviduje, proto na něho nemůže zaúčtovat platbu, byť by se původně jednalo o nejstarší nedoplatek na poplatek.

K převedení platby na úhradu nedoplatku, který byl předán k vymáhání obecnému správci daně, správce poplatku přistoupí, pokud

- je zřejmé, že **platba byla provedena nepříslušnému správci daně**, který není příslušný vést v dané věci řízení. Správce poplatku postoupí platbu podle § 75 daňového řádu, o čemž může vhodným způsobem vyznat osobu, která provedla platbu (neformálním sdělením, emailem apod.). Platba bude postoupena na účet místně příslušného obecného správce daně⁴, s uvedením variabilního symbolu, kterým je
 - o rodné číslo, jde-li o fyzickou osobu
 - o identifikační číslo, jde-li o právnickou osobu;
- **neeviduje nedoplatky**. Správce poplatku by měl neprodleně informovat obecného správce daně o možnosti požádat o převedení částky přeplatku. Pokud obecný správce daně požádá správce poplatku o převedení přeplatku podle § 154 odst. 4 daňového řádu, musí být splněny následující předpoklady
 - o žádost musí dojít správci poplatku, u něhož je evidován přeplatek, ještě před vystavením příkazu k jeho vrácení, nejpozději však do dne, kdy uplyne lhůta stanovená pro jeho vrácení, a
 - o k žádosti musí být přiložen výkaz nedoplatků, které mají být přeplatkem uhrazeny (pozn. pokud se požadavek uplatní prostřednictvím propojených informačních systémů, stačí předložit výkaz nedoplatků dodatečně do 30 dnů od uplatnění požadavku na úhradu nedoplatků prostřednictvím těchto systémů);
 - o bylo-li správci poplatku doručeno více žádostí, provede se úhrada podle pořadí, v jakém správci poplatku žádosti došly.

⁴<https://celnisprava.gov.cz/cz/faq/Stranky/jak-spravne-zaplatit-dan-celnimu-uradu.aspx> (Jak správně zaplatit daň celnímu úřadu)

VII. Další povinnosti správce poplatku a obecného správce daně

Správce poplatku, který požádal o vymáhání obecného správce daně, je povinen

- předat veškeré údaje potřebné ke správě placení peněžitého plnění,
- neprodleně sdělovat veškeré změny, které nastanou nebo mohou nastat při správě placení předaných poplatkových povinností (např. informaci o zrušení či změně exekučního titulu).

Obecný správce daně je povinen

- poskytnout na dožádání správce poplatku údaje o placení poplatkových povinností předaných k vymáhání,
- převést vybranou nebo vymoženou částku poplatku podle pravidel pro převod výnosu daní do rozpočtu příslušného příjemce výnosu (územního samosprávného celku).